

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «УЖГОРОДСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**СОЦІОЛОГІЯ ТА СОЦІАЛЬНА РОБОТА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТА
РЕГІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
ДОПОВІДЕЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(м. Ужгород, 27 вересня 2019 року)

Ужгород – 2019

УДК 371
ББК 88.8

**Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних ви-
кликів:** Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної
конференції / За ред. І.В. Козубовської, Ф.Ф. Шандора. Ужгород: Говерла, 2019.
116 с.

У випуску вміщено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, проведеної кафедрою соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в м.Ужгород 27 вересня 2019 року.

Видано за підтримки ГО «Справа Кольпінга в Україні» та міжнародного проекту «TOUCH».

ISBN 978-617-7692-05-7

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
факультету суспільних наук ДВНЗ «Ужгородський
національний університет» протокол № 2 від 26
вересня 2019 року*

© Ужгородський національний університет, 2019

ЗМІСТ

Багрій Вікторія. ДІЯЛЬНІСНА ПРИРОДА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	7
Бартош Олена, Станцієне Далія Марія. ЖИТТЯ ЄВРОПЕЙЦІВ: СТАРІННЯ В КРАЇНАХ ЄС	9
Баршацька Галина, Попович Яна. СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ В КОЛЕКТИВІ	14
Березовська Людмила. ВПЛИВ МОТИВАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	15
Борщ Костянтин. ВПЛИВ НЕБЛАГОПОЛУЧНИХ СІМЕЙ НА ПРОЦЕС РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ.....	17
Букреєва Ірина. ОСОБЛИВОСТІ НАКОПИЧЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ ПОЛІЕТНІЧНОГО МІСТА.....	19
Булеза Богдана. ПРОФІЛАКТИКА НАРКОМАНІЇ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	20
Голоніч Ян. СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В СЛОВАЧЧИНІ.....	22
Горішна Надія. СІМЕЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ СІМ'ЯМ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ	24
Джуган Руслана, Новосад Крістіна. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОТРЕБ У СОЦІОЛОГІЇ	26
Дударьов Віталій. ФОРМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	29
Жизномірська Оксана. ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА В ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	31
Зоря Юлія. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ.....	32
Ісаєвич Світлана. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ.....	34
Караман Олена. ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ВІЙНА НА СХОДІ УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ ТА МЕХАНІЗМИ.....	36
Кацьора Олександр. ПРОБЛЕМА МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ	37
Келемен Андріана. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	39
Козубовська Ірина, Шикітка Галина. ДО ПИТАННЯ ПРО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК АДАПТАЦІЇ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	40
Козубовський Максим. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ГРУПИ РИЗИКУ В ЛІТНІХ ЗАМІСЬКИХ ТАБОРАХ США	42
Козубовський Ростислав. НОРМАТИВНІ СИСТЕМИ ЯК ЧИННИК РЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ІНДИВІДА В СУСПІЛЬСТВІ.....	43
Комарніцька Людмила. ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З МОЛОДДЮ	45
Кононович Дар'я. МАНІПУЛЯТИВНІ ПРАКТИКИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	47
Конончук Антоніна. ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ: СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМ І ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	49
Косянчук Сергій. ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	50
Кравченко Оксана, Молоченко Інна. СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ	53
Курило Віталій, Савченко Сергій. ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНІ ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК НОВЕ СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.....	54
Лабош Катерина. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТИ ДІТЕЙ РОМСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	56
Лещинський Олександр. ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ГРОМАДИ В ОСВІТІ ЛЮДЕЙ ЛІТНЬОГО ВІКУ	57
Лісовець Олег. ПРАЦЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА.....	59
Максимовська Наталія. СОЦІАЛЬНА РОБОТА В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ	61
Малатинський Сілард. ВИМОГИ ДО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УГОРЩИНИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНИХ ОСІБ	62
Мальцева Ольга, Гомонай Марія. ОСОБЛИВОСТІ КОРЕКЦІЇ СТАНУ ЗДОРОВ'Я ХВОРИХ НА ВИРАЗКОВУ ХВОРОБУ ШЛУНКУ В МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ СОЦІАЛЬНИХ ГРУПАХ	65
Мигалина Зоряна. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	66

Михайлишин Уляна. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА ФОРМУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ	68
Музика Ірина. ПЕДАГОГІЧНА ЗАНЕДБАНІСТЬ ПІДЛІТКІВ ЯК АКТУАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	70
Назмієв Антон. СУЧАСНІ НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ФЕНОМЕН СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	71
Олійник Галина. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	72
Повідайчик Оксана, Хоминець Світлана. ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	74
Попович Василь, Сизоненко Олег. СОЦІАЛЬНЕ НАПРУЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ПРЕДМЕТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	76
Попович Анна. ВИКЛИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	78
Пришляк Оксана. АНАЛІЗ ТЕОРІЇ КУЛЬТУРНИХ ВИМІРІВ Г. ХОФСТЕДЕ	80
Рініло Вікторія. АРТПЕДАГОГІКА Й АРТТЕРАПІЯ В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ РОБОТІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	81
Розлуцька Галини, Іваничко Інна. ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА РЕГІОНАЛЬНИХ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	83
Рюль Вікторія. ДОСЛІДЖЕННЯ МІГРАЦІЙНИХ НАСТРОЇВ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ НА ПОГРАНИЧЧІ	84
Сабат Наталія. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА СІМ'Я ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	86
Селеї Антонія. ПОЯВА СУЇЦИДАЛЬНИХ ДУМОК У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ – КЛІЄНТІВ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ОПІКИ.....	88
Сідун Лариса. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ В УМОВАХ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ.....	92
Смук Оксана. КРИЗА ЯК ПСИХОСОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН.....	94
Сойма Наталія. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З ДЕЗАДАПТОВАНИМИ ДІТЬМИ В США.....	95
Сорока Ольга, Калаур Світлана. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	97
Степаненко Вікторія. РІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФІЛАКТИКИ ПОВЕДІНКОВИХ ДЕВІАЦІЙ ОБДАРОВАНИХ УЧНІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	98
Товканець Ганна. ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	100
Товканець Оксана. ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	102
Товканець Оксана, Плєскач Мар'яна. УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ЗМІСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ УСТАНОВИ.....	103
Тушко Клавдія. СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	105
Ферріс Меган, Джілл Кетрін. ДЕПРЕСІЯ: СХИЛЬНІСТЬ ДО ДЕПРЕСІЇ, ЇЇ ПРОФІЛАКТИКА ТА ЛІКУВАННЯ.....	106
Фенчак Любов. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРЕВЕНТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	108
Шандор Федір, Жиленко Руслан. СОЦІОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СИСТЕМІ СОЦІОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ	110
Шепелева Наталія. АКТУАЛІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ В ІНТЕРНЕТІ.....	111
Щербина Сергій. ТИПИ ЕЛІТОГЕНЕЗУ: ЦИРКУЛЯЦІЯ, ЗМІНА, ТРАНСФОРМАЦІЯ	113
Юрків Ярослава. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК АДАПТИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ СТУДЕНТІВ-ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ.....	115

мації, що характеризується високою мірою непередбаченості, часто виявляє непередбачені смислові зв'язки, контексти і прагматичні підтексти [6].

За М.Розумним стає зрозуміло що особистість сьогодення стикається з великою не контрольованою кількістю двосторонньою керуючою інформацією, яку Є.Руденський розглядає в феномені соціальної компетентності та описує її як комунікативну культуру особистості, яка в основі свого формування складається з досвіду. Комунікативна культура особистості – це одна з характеристик комунікативного потенціалу. Комунікативний потенціал це характеристика можливостей людини, які визначають якість його комунікації. Складові комунікативного потенціалу: *комунікативні властивості* особистості характеризують розвиток потреби в спілкуванні, ставлення до способу спілкування; *комунікативні здібності* – це здатність володіти ініціативою в спілкуванні, здатність проявити активність, емоційно відгукуватися на стан партнерів спілкування, сформулювати і реалізувати власну індивідуальну програму спілкування, здатність до саморегуляції до взаємної стимуляції у

спілкуванні; *комунікативна компетентність* – це знання норм і правил спілкування, володіння його технологією. Основними джерелами набуття комунікативної компетентності є: соціонормативний досвід народної культури; знання мови спілкування, використовуваних народною культурою; досвід міжособистісного спілкування; досвід сприйняття мистецтва [7].

Отже, у найбільш узагальненому значенні, в час хаотичних змін в суспільстві соціальна компетентність – це стан людини на певній стадії розвитку й саморозвитку її особистості; готовність і здатність на цій стадії до задоволення найвищої потреби – самореалізації в різних аспектах буття та життєдіяльності – комунікативній, професійній, інформаційній, соціальній тощо.

Соціальну компетентність більшість вчених розглядають як потенціал особистості, сформований в процесі життєдіяльності. Його взаємодія з соціумом відбувається за рахунок інтелектуального, емоційного досвіду, який у свою чергу формується в комунікації.

Список використаної літератури

1. Белицкая Г.Э. Социальная компетенция личности. Сознание личности в кризисном обществе. Москва, 1995. С.42–57
2. Брушлинский А.В., Поликарпов В.А. Мышление и общение 2-е доработанное издание. Самара, 1999. 128 с.
3. Куницына В.Н., Казаринова Н.В., Погорьша В.М.: Межличностное общение : учебник для вузов. Санкт-Петербург 2001. 544 с.
4. Краснокутская С.Н. Сборник научных трудов. *серия Гуманитарные науки*. 2005. № 1 (13). URL:<http://www.ncstu.ru> (дата звернення 11.08.2019).
5. Краснокутская С.Н. Анализ состояния проблемы социальной компетентности в отечественной и зарубежной литературе. 2005. № 1 (13). URL: <http://science.ncstu.ru/articles/hs/13/24.pdf>. (дата звернення 11.08.2019).
6. Розумний М. Соціальна некомпетентність та шляхи її подолання URL :<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/pidruchnuku/21/26.pdf> (дата звернення 11.08.2019).
7. Руденский Е. В. Социальная психология: курс лекций. Москва, 2000. 221 с.
8. Ullrich R., Ullrich R. Soziale Kompetenz, *experimentelle Ergebnisse zum Assertiveness – Trainingsprogramm ATP*. Band 1 Munchen, 1980, 469–482 s.

Олійник Галина Михайлівна

кандидат педагогічних наук, викладач

кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

galochka_ua@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-8279-7433>

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Соціальна робота є багатогранною професією, її форми, методи та технології постійно оновлюються. Розвиток ідей інформаційного суспільства та відповідних інформаційних засобів також зумовив осучаснення практики соціальної роботи.

Економічні перетворення, що відбуваються на

сучасному етапі становлення української державності, а також процеси демократизації та розбудови громадянського суспільства, супроводжуються трансформацією суспільного життя, змінами в соціальній сфері. Нові суспільно-економічні відносини значною мірою впливають на формування соціальної політи-

ки, діяльність різних соціальних інститутів.

Для успішного соціального розвитку суспільства, розвитку ідей правової держави, де висувуються соціальні пріоритети на перший план і створюються рівні можливості для всіх громадян, в умовах сьогодення дуже важливо зосередити увагу на вирішенні проблем забезпечення соціальних гарантій і соціального захисту населення, створенні можливостей для адаптації незахищених верств у соціальному середовищі: сім'ї, шкільному колективі, територіальній громаді, суспільстві. Ці завдання можуть бути успішно вирішені лише за умови створення дієвих та ефективних у своїй діяльності соціальних служб, активної участі в соціальній роботі фахівців соціальної сфери та власне користувачів соціальних послуг [2].

Сьогодні відбуваються суттєві зміни в соціокультурних реаліях, зумовлені впровадженням нових інформаційних технологій у суспільне життя. Нові інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою впливають на подальший економічний та суспільний розвиток людства. Це обумовлює необхідність всебічного вивчення надсучасних інформаційних технологій, комунікації, осмислення трансформаційних процесів, що відбуваються в системі комунікацій. Тому й діяльність соціальних працівників також пов'язана із необхідністю використовувати у своїй роботі візуалізованих засобів представлення інформації в електронній формі.

Актуальність проблеми зумовлена тим, що сучасний фахівець соціальної сфери має глибоко усвідомлювати своє місце і роль в соціальних процесах. Зокрема, це стає неможливим без застосування нових інформаційних технологій у процесі соціальної роботи. Інтернет-простір є засобом формування специфічного різновиду накопичення інформації. Гостро постала проблема використання соціальних мереж, які поглинули увесь Інтернет-простір.

В сучасних умовах спостерігається потреба суспільства в ефективно діючій системі надання соціальних послуг населенню на місцевому рівні, цілісної системи інформаційних технологій та відповідного нормативно-правового забезпечення; пошук оптимальної системи державних соціальних засобів забезпечення прав громадян України, зокрема через систему надання якісних соціальних послуг; необхідність підготовки соціальних працівників до роботи з різними категоріями клієнтів, використовуючи інформаційні технології в системі надання соціальних послуг [3].

В Україні використання нових інформаційних технологій у соціальних службах або ж для потреб соціальної роботи є предметом нечисленних публікацій. Фахівці визначають використання он-лайн технологій для профілактики соціально негативних явищ як сучасний та доцільний інструмент. Такі тенденції зумовлені насамперед особливостями аудиторії Інтернет-простору, яка складається переважно з молоді [1]. Найпоширенішими он-лайн технологіями для заохочення Інтернет користувачів до здорового

способу життя та профілактики соціально негативних явищ, є веб-сайти, соціальні медіа (соціальні мережі, мікроблоги, блоги, відеохостинги, інтерактивні он-лайн платформи), рідше використовуються розсилки електронною поштою.

До переваг он-лайн технологій, які використовують для профілактичної соціальної роботи, можна віднести таке: економічна вигідність; одночасне охоплення великої аудиторії користувачів; швидке розповсюдження інформації; підтримання двостороннього діалогу з цільовою аудиторією.

З-поміж обмежень он-лайн технологій можна виокремити: значну кількість часу для підтримки життєдіяльності ресурсів; неможливість зміни поведінки лише через надання інформації; складність використання одного ресурсу для різних цільових аудиторій.

До переваг он-лайн технологій у консультуванні належать: доступність; можливість надання послуг особам, що не є клієнтами організації; можливість залучення нових клієнтів до організації; комфортність для клієнта внаслідок віддаленості консультанта; анонімність.

До обмежень он-лайн технологій у консультуванні належать: необхідність постійно бути присутнім он-лайн; складність залучення клієнта до очних консультацій у фахівця; складність у відстеженні реакції клієнта; незручність уточнення деталей ситуації клієнта.

Он-лайн технології змінюють традиційну практику соціальної роботи, систему взаємодії із клієнтами та цільовими групами. Водночас посилення використання он-лайн технологій у практиці соціальної роботи породжує низку етичних питань щодо стосунків між фахівцями та клієнтами, професійних меж, забезпечення конфіденційності інформації тощо.

Поява нових практик соціальної роботи, які ґрунтуються на он-лайн технологіях, та етичних дилем із цим пов'язаних вимагають від навчальних закладів, які готують соціальних працівників, впровадження у навчальних процес курсів та тем, які забезпечать студентів знаннями та навичками для надання соціальних послуг в умовах інформаційного суспільства [4].

Висновок. Отже, таким чином, он-лайн технології змінюють практику соціальної роботи. Вони слугують не тільки управлінським задачам та виступають доповненням до традиційних методів роботи, а й формують принципово нові форми профілактичної, консультативної та представницької роботи. Це породжує не тільки технологічні, а й етичні питання, а також ставить нові завдання перед навчальними закладами, які готують соціальних працівників та існуючих соціальних служб державного та недержавного зразків, в яких здійснюється практична соціальна робота.

Інформаційне середовище є ефективним засобом підвищення майстерності соціального працівника. У процесі користування Інтернет-ресурсами соці-

альний працівник формує певні ціннісні орієнтації, тип мислення, навички роботи з медіа-продуктами, які дозволяють йому вільно орієнтуватися в інформаційному просторі. Для повноцінної Інтернет-комунікації соціальний працівник має уміти використовувати інформаційні ресурси, працювати з різними видами, носіями, електронними банками інформації; здійснювати швидко і кваліфіковано пошук, відбір необхідних даних із різних джерел інформації (професійна, психолого-педагогічна література, періоди-

ка); працювати з текстовими файлами (Web-сторінками); використовувати інформаційні ресурси мережі Інтернет і локальної мережі для організації зустрічей, семінарів, вебінарів, конференцій тощо; приймати і надсилати повідомлення електронною поштою; встановлювати комунікативні зв'язки в різних режимах зв'язку ("off-line", "on-line"), обмінюючись інформацією з колегами; дистанційно підвищувати свою професійну освіту та самоосвіту.

Список використаної літератури

1. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: Навч. посіб. Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, В. І. Мельниченко та ін. К.: Вид-во УАДУ, 2002. 164 с.
2. Козырев А. Информационные технологии в экономике и управлении: Учебник. СПб.: Издательство Михайлова В. А., 2000. 360 с.
3. Тюття Л.Т. Проблемний підхід до процесу соціальної роботи. К.: Вид-во "Університет "Україна", 2005. 268 с.
4. Семигіна Т. Он-лайн технології у практичній соціальній роботі «*Інтернет-освіта-наука-2016*», Десята міжнар. наук.-практ. конф. ІОН-2016, 11-14 жовтня, 2016 : Зб. праць. Вінниця : ВНТУ, 2016. С. 119-121.

Повідайчик Оксана Степанівна
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра соціології та соціальної роботи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м.Ужгород, Україна
oksana.povidaichyk@uznhu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0003-0048-6293>

Хоминець Світлана Іванівна
аспірант кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м.Ужгород, Україна
khominec35@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0003-1994-7539>

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Одним із актуальних завдань сучасної педагогіки є пошук освітніх моделей, адекватних новому етапу розвитку суспільства. На зміну вузькоспеціальній підготовці фахівців різних галузей приходять більш широке професійне навчання. Вузька спрямованість фахової підготовки, навіть в умовах її успішної реалізації, може стати чинником подальшого ускладнення професійного розвитку особистості. Якщо в процесі життєдіяльності людина буде вимушена змінити свою професію, можливість іншого вибору буде ускладнена, оскільки вона не буде підготовлена до широкої сфери професійної практики. Відтак, освіта стає сьогодні соціокультурним механізмом цілеспрямованого випереджаючого впливу на розвиток професійно мобільної особистості, здатної до максимальної реалізації власного потенціалу не тільки в ме-

жах однієї професії (вертикальна мобільність), а й в умовах зміни професійної діяльності (горизонтальна мобільність).

Підкреслимо, що починаючи з 30-х років ХХ століття у наукових розвідках професійна мобільність розглядалася як здатність і готовність швидко освоювати технічні засоби, технологічні процеси і нові спеціальності; потреба підвищувати рівень освіти і кваліфікації. У своїх дослідженнях вчені не пов'язували мобільність зі зміною професії, що повною мірою відповідало ідеології «людина для професії», а не «професія для людини» [1].

У сучасних умовах професійну мобільність пов'язують з готовністю людини приймати самостійні і нестандартні рішення, спрямовані на підвищення рівня власного професіоналізму, здатність швидко